

KANCELARIA SEJMU
Biuro Studiów i Ekspertyz
Dział Przekładów

BIULETYN

3(5)/92



Wydawnictwo Sejmowe

USTAWA

o dokumentach służby bezpieczeństwa państwa
byłej Niemieckiej Republiki Demokratycznej
(ustawa o dokumentach SB — Udsb)
z dnia 20 grudnia 1991 r.

Bundestag uchwalił, za zgodą Bundesratu, następującą ustawę:

SPIS TREŚCI

Rozdział pierwszy. Przepisy ogólne i zasadnicze

- § 1. Cel i zakres stosowania ustawy
- § 2. Ewidencja, przechowywanie oraz zarządzanie dokumentami służby bezpieczeństwa państwa
- § 3. Prawa jednostki
- § 4. Dopuszczalność korzystania z dokumentów służby bezpieczeństwa państwa przez instytucje oraz organy publiczne i niepubliczne
- § 5. Szczególne zakazy wykorzystania dokumentów
- § 6. Definicje pojęć (terminów)

Rozdział drugi. Ewidencja dokumentów służby bezpieczeństwa państwa

- § 7. Wyszukiwanie dokumentów służby bezpieczeństwa państwa, obowiązek powiadomienia
- § 8. Obowiązek wydania dokumentów przez instytucje publiczne
- § 9. Obowiązek wydania dokumentów przez instytucje niepubliczne
- § 10. Dokumenty Niemieckiej Socjalistycznej Partii Jedności, innych związanych z nią partii i organizacji masowych oraz inne dokumenty związane ze służbą bezpieczeństwa państwa
- § 11. Zwrot i wydanie przez pełnomocnika federalnego dokumentów innych władz

Rozdział trzeci. Wykorzystanie dokumentów służby bezpieczeństwa państwa

Podrozdział pierwszy. Prawa poszkodowanych, osób trzecich, współpracowników służby bezpieczeństwa państwa i beneficjentów

- § 12. Przepisy proceduralne dla poszkodowanych, osób trzecich, współpracowników służby bezpieczeństwa państwa i beneficjentów
- § 13. Prawo poszkodowanych i osób trzecich do informacji, wglądu i wydania dokumentów

- § 14. Anonimizacja i likwidowanie informacji osobowych o poszkodowanych i osobach trzecich
- § 15. Prawo bliskich krewnych osób zaginionych lub zmarłych do informacji, wglądu i wydania dokumentów
- § 16. Prawo współpracowników służby bezpieczeństwa państwa do informacji, wglądu i wydania dokumentów
- § 17. Prawo beneficjentów do informacji, wglądu i wydania dokumentów
- § 18. Prawo do informacji, wglądu i wydania akt sądowych oraz prokuratorskich przekazanych służbie bezpieczeństwa państwa

Podrozdział drugi. Wykorzystanie dokumentów służby bezpieczeństwa państwa przez instytucje oraz organy publiczne i niepubliczne

- § 19. Udostępnianie dokumentów instytucjom oraz organom publicznym i niepublicznym; przepisy proceduralne
- § 20. Wykorzystanie dokumentów nie zawierających informacji o poszkodowanych lub osobach trzecich przez instytucje oraz organy publiczne i niepubliczne
- § 21. Wykorzystanie dokumentów zawierających informacje o poszkodowanych lub osobach trzecich przez instytucje oraz organy publiczne i niepubliczne
- § 22. Wykorzystanie dokumentów dla potrzeb parlamentarnych komisji śledczych
- § 23. Wykorzystanie dokumentów dla celów ścigania karnego i ochrony przed niebezpieczeństwem
- § 24. Wykorzystanie akt sądowych i prokuratorskich pozostawionych służbie bezpieczeństwa państwa
- § 25. Wykorzystanie dokumentów dla celów służb wywiadowczych
- § 26. Wykorzystanie instrukcji służbowych i planów organizacyjnych
- § 27. Powiadamianie bez wezwania instytucji i organów publicznych
- § 28. Powiadamianie bez wezwania instytucji i organów niepublicznych
- § 29. Warunek celowości
- § 30. Powiadomienie o przekazaniu informacji
- § 31. Sądowa kontrola decyzji pełnomocnika federalnego na wniosek organów państwowych

Podrozdział trzeci. Wykorzystanie dokumentów służby bezpieczeństwa państwa dla celów politycznych i historycznych oraz przez prasę, radio i telewizję

- § 32. Wykorzystanie dokumentów do opracowania działalności służby bezpieczeństwa państwa
- § 33. Procedura
- § 34. Wykorzystanie dokumentów przez prasę, radio, telewizję i film

Rozdział czwarty. Pełnomocnik federalny do spraw dokumentów służby bezpieczeństwa państwa

- § 35. Pełnomocnik federalny do spraw dokumentów służby bezpieczeństwa państwa byłej Niemieckiej Republiki Demokratycznej
- § 36. Status prawny pełnomocnika federalnego
- § 37. Zadania i uprawnienia pełnomocnika federalnego

- § 38. Pełnomocnik kraju związkowego, stosunek do pełnomocnika federalnego
- § 39. Organ doradczy
- § 40. Środki zabezpieczające dokumenty
- § 41. Procedury zautomatyzowane, zlecenie opracowania informacji

Rozdział piąty. Przepisy końcowe

- § 42. Opłaty
- § 43. Nadrzędność ustawy
- § 44. Przepisy karne
- § 45. Postanowienia o karze grzywny
- § 46. Zwolnienie od kary
- § 47. Uchylenie przepisów, przekazanie urzędu
- § 48. Wejście w życie

Rozdział pierwszy PRZEPISY OGÓLNE I ZASADNICZE

§ 1

CEL I ZAKRES STOSOWANIA USTAWY

(1) Niniejsza ustawa reguluje kwestie ewidencjonowania, udostępniania, zarządzania i korzystania z dokumentów Ministerstwa Bezpieczeństwa Państwa oraz jego poprzedników i spadkobierców w byłej Niemieckiej Republice Demokratycznej, w celu:

1. umożliwienia indywidualnym osobom dostępu do informacji na swój temat, przechowywanych przez służbę bezpieczeństwa państwa, tak aby mogły one poznać wpływ służby bezpieczeństwa państwa na swój osobisty los,
2. ochrony indywidualnych osób przed ograniczaniem ich praw osobistych poprzez wykorzystywanie informacji przechowywanych na ich temat przez służbę bezpieczeństwa państwa,
3. zapewnienia pomocy i wsparcia w wyjaśnianiu działalności służby bezpieczeństwa państwa pod względem historycznym, politycznym i prawnym,
4. udostępniania instytucjom oraz organom publicznym i niepublicznym niezbędnych informacji w celach wymienionych w niniejszej ustawie.

(2) Niniejsza ustawa dotyczy dokumentów służby bezpieczeństwa państwa, znajdujących się w posiadaniu instytucji publicznych, organów federalnych i związkowych, osób fizycznych oraz innych instytucji i organów niepublicznych.

§ 2

EWIDENCJA, PRZECHOWYWANIE ORAZ ZARZĄDZANIE DOKUMENTAMI SŁUŻBY BEZPIECZEŃSTWA PAŃSTWA

Pełnomocnik federalny do spraw dokumentów służby bezpieczeństwa państwa byłej Niemieckiej Republiki Demokratycznej (pełnomocnik federalny) ewidencjonuje, przechowuje, zarządza i korzysta z dokumentów służby bezpieczeństwa państwa, zgodnie z niniejszą ustawą.

§ 3

PRAWA JEDNOSTKI

(1) Każda osoba ma prawo żądać od pełnomocnika federalnego informacji o tym, czy w dostępnych dokumentach znajdują się informacje na jej temat. Jeżeli tak jest, to osoba ta ma prawo do otrzymania informacji, wglądu w dokumenty oraz do ich wydania, zgodnie z niniejszą ustawą.

(2) Każda osoba ma prawo do korzystania, w ramach ogólnych praw, z informacji i dokumentów, które otrzymała od pełnomocnika federalnego.

(3) Przez udzielenie informacji, umożliwienie wglądu w dokumenty lub ich wydanie nie mogą zostać naruszone, chronione przez prawo, nadrzędne interesy innych osób.

§ 4

DOPUSZCZALNOŚĆ KORZYSTANIA Z DOKUMENTÓW SŁUŻBY BEZPIECZEŃSTWA PAŃSTWA PRZEZ INSTYTUCJE ORAZ ORGANY PUBLICZNE I NIEPUBLICZNE

(1) Instytucje oraz organy publiczne i niepubliczne mają prawo dostępu do dokumentów i mogą z nich korzystać, o ile zezwala na to lub zarządza to niniejsza ustawa. Jeżeli sami poszkodowani, osoby

trzecie, bliscy krewni zaginionych lub zmarłych, współpracownicy lub beneficjenci służby bezpieczeństwa państwa przedłożą dokumenty z informacjami o swojej osobie, informacje te mogą zostać wykorzystane wyłącznie w celu, w jakim zostały one przedłożone.

(2) Jeżeli pełnomocnik federalny stwierdzi sam lub zostanie zawiadomiony, że znajdujące się w dokumentach informacje osobowe są nieprawdziwe, lub ich prawdziwość zostanie podważona przez osobę, której dotyczą, to należy ten fakt odnotować na osobnej kartce oraz załączyć do dokumentów.

(3) Jeżeli na podstawie prośby złożonej na piśmie, w zgodzie z § 20–25, przekazano informacje osobowe, a następnie informacje na temat tej osoby, której dotyczyła formalna prośba okazały się nieprawdziwe, to należy je skorygować u odbiorcy, chyba że nie mają one znaczenia dla oceny stanu faktycznego.

(4) Wykorzystanie dokumentów nie może nastąpić ze szkodą dla nadrzędnych, podlegających ochronie, interesów innych osób.

§ 5

SZCZEGÓLNE ZAKAZY WYKORZYSTANIA DOKUMENTÓW

(1) Informacje osobowe dotyczące poszkodowanych lub osób trzecich, które zostały pozyskane na drodze celowego zbierania informacji lub śledzenia poszkodowanego, łącznie z tajnym zbieraniem informacji, nie mogą być wykorzystywane na niekorzyść tych osób. Nie dotyczy to przypadków przewidzianych w § 21 ust. 1 nr 1 i 2, jeżeli dane dotyczące poszkodowanych lub osoby trzeciej okazały się, na podstawie tych informacji, w całości lub częściowo niezgodne z prawdą.

(2) Jeżeli właściwa prokuratura lub sąd oświadczą pełnomocnikowi federalnemu, że wykorzystanie dokumentów w pewnym określonym czasie może zaszkodzić prowadzeniu postępowania karnego, ich wykorzystanie jest niedopuszczalne. Powyższe nie znajduje zastosowania, jeżeli na skutek tego zostałyby ograniczone, w stopniu niedozwolonym, korzystanie danej osoby z jej praw. W takim przypadku wykorzystanie dokumentów odbywa się w porozumieniu z prokuraturą lub sądem.

DEFINICJE POJĘĆ (TERMINÓW)

(1) Dokumentami służby bezpieczeństwa państwa są:

1. Wszelkie nośniki informacji niezależnie od formy zapisu, a szczególnie:

a) akta, zbiory danych, mapy, plany, filmy, zapisy obrazu, dźwięku oraz inne,

b) ich kopie, odpisy i inne duplikaty oraz

c) środki pomocnicze służące do ich oceny, szczególnie programy do automatycznego przetwarzania danych,

o ile powstały w służbie bezpieczeństwa państwa lub w 1. sekcji roboczej Kryminalnej Policji Ludowej, bądź dostały się w ich posiadanie lub zostały im przekazane do użytkowania,

2. akta sądowe i prokuratorskie przekazane służbie bezpieczeństwa państwa.

(2) Do dokumentów nie należą:

1. pisma służby bezpieczeństwa państwa wraz z załącznikami, które zostały wysłane do innych instytucji oraz organów publicznych i niepublicznych, o ile służba ta nie posiadała wobec tych instytucji i organów prawa wydawania poleceń na drodze prawnej lub faktycznej,

2. dokumenty przekazane lub zwrócone innym instytucjom i organom — ze względu na ich własność — w których nie znajdują się żadne wskazówki co do kroków poczynionych lub spowodowanych przez służbę bezpieczeństwa państwa,

3. dokumenty, których opracowanie zakończono przed dniem 8 maja 1945 r. i w których nie ma żadnych wskazówek dowodzących, że służba bezpieczeństwa państwa wykorzystywała je również do celów innych niż archiwistyczne,

4. przedmioty i dokumenty, należące do poszkodowanych lub osób trzecich, zabrane lub nie ujawniane bezprawnie przez służbę bezpieczeństwa państwa. Jeżeli są to pisma, pełnomocnik federalny może umieścić ich duplikaty w swoich materiałach.

(3) Poszkodowanymi są osoby, o których służba bezpieczeństwa państwa zbierała informacje w oparciu o celowo gromadzone dane lub śledzenie, łącznie z tajnym gromadzeniem informacji. Zdanie 1. nie znajduje zastosowania wobec:

1. Współpracowników służby bezpieczeństwa państwa, o ile zbieranie informacji służyło jedynie przygotowaniu, zwerbowaniu lub kontroli ich działalności dla służby bezpieczeństwa państwa oraz

2. beneficjentów, o ile zbieranie informacji służyło jedynie przygotowaniu lub kontroli ich zachowania, w odniesieniu do korzyści.

(4) Współpracownikami służby bezpieczeństwa państwa są etatowi i nieoficjalni współpracownicy.

1. Współpracownikami etatowymi są osoby, które pozostawały w oficjalnym stosunku pracy lub stosunku służbowym do służby bezpieczeństwa państwa oraz oficerowie służby bezpieczeństwa państwa do zadań specjalnych.

2. Nieoficjalnymi współpracownikami są osoby, które zgłosiły gotowość dostarczania informacji służbie bezpieczeństwa państwa.

(5) Przepisy o współpracownikach służby bezpieczeństwa państwa stosuje się odpowiednio do:

1. osób, które posiadały od strony prawnej lub faktycznej prawo wydawania poleceń współpracownikom służby bezpieczeństwa państwa, w odniesieniu do ich działalności dla tych służb,

2. nieoficjalnych współpracowników 1. sekcji roboczej Kryminalnej Policji Ludowej.

(6) Beneficjentami są osoby, które:

1. były istotnie wspierane przez służbę bezpieczeństwa państwa, szczególnie poprzez przysporzenie korzyści zawodowych i innych korzyści ekonomicznych,

2. oszczędzono — przez służbę bezpieczeństwa państwa lub na jej polecenie — przy ściganiu w sprawach karnych,

3. za wiedzą, przyzwoleniem lub przy wsparciu służby bezpieczeństwa państwa wspierały, przygotowywały lub popełniały czyny przestępcze.

(7) Osobami trzecimi są inne osoby, o których służba bezpieczeństwa państwa zbierała informacje.

(8) To, czy osoba jest współpracownikiem służby bezpieczeństwa państwa, beneficjentem, poszkodowanym czy osobą trzecią należy określić w sposób odrębny dla każdej informacji. Decydującym dla takiego stwierdzenia jest cel, z jakim informacja została włączona do dokumentów.

(9) Wykorzystanie dokumentów obejmuje dalsze przekazywanie dokumentów, przekazywanie informacji z dokumentów oraz inne sposoby opracowania i wykorzystania informacji. Jeżeli w niniejszych przepisach nie postanowiono inaczej, zastosowanie znajdują definicje pojęć (terminów) zawartych w § 2 i 3 federalnej ustawy o ochronie danych, z zastrzeżeniem, że do instytucji i organów niepublicznych należą związki wyznaniowe.

Rozdział drugi

EWIDENCJA DOKUMENTÓW SŁUŻBY BEZPIECZEŃSTWA PAŃSTWA

§ 7

WYSZUKIWANIE DOKUMENTÓW SŁUŻBY BEZPIECZEŃSTWA PAŃSTWA, OBOWIĄZEK POWIADOMIENIA

(1) Wszystkie instytucje i organy publiczne będą wspierać pełnomocnika federalnego w jego dochodzeniach, mających na celu wyszukiwanie dokumentów służby bezpieczeństwa państwa oraz w ich przyjmowaniu. Informacje o posiadanych lub odnalezionych, w trakcie wykonywania swoich zadań, dokumentach służby bezpieczeństwa państwa winny być niezwłocznie zgłaszane pełnomocnikowi federalnemu.

(2) Pełnomocnik federalny może, w porozumieniu z instytucją lub organem publicznym, uzyskać zgodę na wgląd w rejestry, archiwa i inne zbiory informacji, jeżeli istnieją wystarczające wskazówki na istnienie tamże dokumentów służby bezpieczeństwa państwa.

(3) Osoby fizyczne oraz inne instytucje i organy niepubliczne są zobowiązane do natychmiastowego powiadamiania pełnomocnika federalnego o istnieniu u nich dokumentów służby bezpieczeństwa państwa, natychmiast po stwierdzeniu tego faktu.

§ 8

OBOWIĄZEK WYDANIA DOKUMENTÓW PRZEZ INSTYTUCJE PUBLICZNE

(1) Wszystkie instytucje i organy publiczne są zobowiązane do natychmiastowego wydania pełnomocnikowi federalnemu, na jego żądanie, posiadanych przez nie dokumentów służby bezpieczeństwa państwa, łącznie z kopiami, odpisami i innymi duplikatami.

(2) Jeżeli instytucja lub organ publiczny potrzebuje tych dokumentów do spełnienia swoich zadań, w ramach przeznaczenia celowego — zgodnie z § 20–23 i 25, możliwe jest włączenie do materiałów instytucji duplikatów dokumentów. Oryginały dokumentów mogą zostać włączone do materiałów jedynie wtedy, jeżeli jest to niezbędne w poszczególnych przypadkach do pełnienia zadań. W takiej sytuacji, na żądanie pełnomocnika federalnego należy wydać mu duplikaty.

(3) Dokumenty dotyczące poszkodowanych mają zostać bezwzględnie i w stanie kompletnym wydane pełnomocnikowi federalnemu przez federalne i krajowe służby wywiadowcze.

§ 9

OBOWIĄZEK WYDANIA DOKUMENTÓW PRZEZ INSTYTUCJE NIEPUBLICZNE

(1) Wszystkie osoby fizyczne oraz instytucje i organy niepubliczne mają obowiązek niezwłocznego wydania pełnomocnikowi federalnemu, na jego żądanie, dokumentów służby bezpieczeństwa państwa, o ile nie stanowią one własności osób fizycznych lub innych instytucji czy organów niepublicznych. Udowodnienie nabycia prawa własności jest obowiązkiem osób fizycznych lub innych instytucji czy organów niepublicznych. Własność osób fizycznych lub innych instytucji czy organów niepublicznych można założyć w odniesieniu do dokumentów, o których mowa w § 10 ust. 4 samodzielnie przez te podmioty sporządzonych.

(2) Jeżeli dokumenty mają zostać wydane pełnomocnikowi federalnemu, wydaniu podlegają również kopie oraz pozostałe duplikaty.

(3) Każda osoba fizyczna oraz każda instytucja czy organ niepubliczny mają obowiązek udostępnienia pełnomocnikowi federalnemu, na jego żądanie, dokumentów służby bezpieczeństwa państwa, znajdujących się w ich posiadaniu, w celu sporządzenia kopii, odpisów lub innych duplikatów.

§ 10

DOKUMENTY NIEMIECKIEJ SOCJALISTYCZNEJ PARTII JEDNOŚCI, INNYCH ZWIĄZANYCH Z NIĄ PARTII I ORGANIZACJI MASOWYCH ORAZ INNE DOKUMENTY ZWIĄZANE ZE SŁUŻBĄ BEZPIECZEŃSTWA PAŃSTWA

(1) Pełnomocnik federalny może, w celu wypełnienia swoich zadań, żądać od właściwych instytucji i organów informacji o rodzaju, treści i miejscu przechowywania dokumentów Niemieckiej Socjalistycznej Partii Jedności oraz innych związanych z nią partii i organizacji masowych byłej Niemieckiej Republiki Demokratycznej.

(2) Pełnomocnik federalny może żądać prawa wglądu do dokumentów. Należy mu udzielać wsparcia przy poszukiwaniu potrzebnych dokumentów.

(3) Pełnomocnikowi federalnemu należy wydać, na jego żądanie, duplikaty dokumentów, które mają związek z działalnością służby bezpieczeństwa państwa i są mu potrzebne do wypełnienia jego zadań. Duplikaty te będą stanowić część składową dokumentów w rozumieniu § 6 ust. 1.

(4) Ustępy 1–3 stosuje się odpowiednio w odniesieniu do dokumentów, które w sposób jednoznaczny powstały we współpracy innych instytucji i organów publicznych i niepublicznych byłej Niemieckiej Republiki Demokratycznej ze służbą bezpieczeństwa państwa, na jej polecenie lub w celu realizacji jej instrukcji czy wskazówek.

§ 11

ZWROT I WYDANIE PRZEZ PEŁNOMOCNIKA FEDERALNEGO DOKUMENTÓW INNYCH WŁADZ

(1) Pełnomocnik federalny ma obowiązek zwrócenia dokumentów, w których nie ma zawartych wskazówek co do tego, że służby bez-

pieczeństwa państwa poczyniły lub spowodowały podjęcie kroków — właściwym instytucjom lub organom:

1. na ich żądanie lub
2. jeżeli przy okazji wypełniania swoich zadań stwierdzi istnienie takich dokumentów.

Pełnomocnik federalny może włączyć do swoich materiałów ich duplikaty.

(2) Pełnomocnik federalny ma obowiązek wydania federalnemu ministrowi spraw wewnętrznych lub właściwym władzom krajowym dokumentów federalnych, krajowych oraz materiałów służb wywiadowczych zaszeregowanych według stopnia utajnienia jako tajne lub wyżej. Pełnomocnik może włączyć ich duplikaty do swoich dokumentów. Dokumenty organizacji między- i ponadpaństwowych oraz obcych państw zaszeregowane według stopnia utajnienia jako poufne vs i wyżej, do których ochrony przed niepowołanym przekazaniem do wiadomości Republika Federalna Niemiec jest zobowiązana w oparciu o prawo międzynarodowe, należy wydać federalnemu ministrowi spraw wewnętrznych jako krajowym władzom ds. bezpieczeństwa.

(3) Dokumenty dotyczące placówek zakładowych, procedur technicznych oraz obciążenia środowiska na terenach przedsiębiorstw gospodarczych, które były w całości lub częściowo włączone lub przyłączone do służby bezpieczeństwa państwa, należy wydać na żądanie obcemu prawomocnemu dysponentowi. Pełnomocnik federalny może włączyć duplikaty tych dokumentów do swoich materiałów.

(4) Pełnomocnik federalny jest zobowiązany do wydania obecnemu prawomocnemu dysponentowi dokumentów dotyczących obiektów i innych przedmiotów, w szczególności planów przekrojów poziomych, planów sieci zasilających i linii telefonicznych. Pełnomocnik federalny może włączyć duplikaty tych dokumentów do swoich materiałów.

(5) Jeżeli etatowi współpracownicy służby bezpieczeństwa państwa zostaną zatrudnieni w służbie publicznej lub ich zatrudnienie w służbie publicznej będzie trwać nadal, to ich akta osobowe należy w odpowiednim zakresie przekazać właściwej komórce prowadzącej takie akta. Pełnomocnik federalny może włączyć duplikaty tych dokumentów do swoich materiałów.

(6) Jeżeli byli współpracownicy służby bezpieczeństwa państwa są rencistami, to ich akta osobowe należy przekazać w odpowiednim zakresie do instytucji ich zaopatrującej. Pełnomocnik może włączyć duplikaty tych dokumentów do swoich materiałów.

Rozdział trzeci

WYKORZYSTANIE DOKUMENTÓW SŁUŻBY BEZPIECZEŃSTWA PAŃSTWA

Podrozdział pierwszy

PRAWA POSZKODOWANYCH, OSÓB TRZECICH, WSPÓŁPRACOWNIKÓW SŁUŻBY BEZPIECZEŃSTWA PAŃSTWA I BENEFICJENTÓW

§ 12

PRZEPISY PROCEDURALNE DLA POSZKODOWANYCH, OSÓB TRZECICH, WSPÓŁPRACOWNIKÓW SŁUŻBY BEZPIECZEŃSTWA PAŃSTWA I BENEFICJENTÓW

(1) Wniosek o udzielenie informacji, wgląd w dokumenty lub wydanie dokumentów należy składać w formie pisemnej. Wnioskodawca jest zobowiązany do przedstawienia poświadczenia swojej tożsamości, a jeżeli występuje jako prawny przedstawiciel, dostarczenia swojego pełnomocnictwa potwierdzonego przez właściwe władze krajowe. Na wniosek złożony przez pełnomocnika posiadającego potwierdzone pełnomocnictwo zostanie udzielona informacja, przyznane prawo wglądu w dokumenty lub nastąpi ich wydanie:

1. poszkodowanym, osobom trzecim, współpracownikom, beneficjentom lub

2. ich adwokatom, jeżeli posiadają w tym celu odpowiednie upoważnienia.

(2) Pełnomocnik federalny udziela informacji w formie pisemnej, o ile w poszczególnych przypadkach nie będzie wskazana inna forma informacji. Podejmuje on decyzję według uznania, w zgodzie z przepisami.

(3) Jeżeli wniosek o udzielenie informacji ma zostać rozpatrzony w pierwszej kolejności, to należy wyjaśnić istotną przyczynę przy-

spieszenia. O potrzebie pilnego rozpatrzenia można mówić, jeżeli informacja miałaby służyć rehabilitacji, zadośćuczynieniu, obronie przed zagrożeniem praw osobistych lub uwolnieniu od zarzutu współpracy ze służbą bezpieczeństwa państwa.

(4) Przyznaje się prawo wglądu w dokumenty oryginalne lub ich duplikaty. Jeżeli dokumenty, oprócz informacji osobistych o wnioskodawcy, zawierają również informacje o innych poszkodowanych lub osobach trzecich, prawo wglądu w dokumenty oryginalne może być przyznane jedynie wtedy, gdy:

1. wydadzą na to zgodę inni poszkodowani lub osoby trzecie albo
2. rozdzielenie informacji o innych poszkodowanych lub osobach trzecich nie jest możliwe, lub jest możliwe jedynie przy nieuzasadnionych nakładach, a nie ma podstaw sądzić, że przeważa — podlegające ochronie — interesy innych poszkodowanych lub osób trzecich, dotyczące nieujawniania tych informacji.

W pozostałych przypadkach przyznaje się prawo wglądu w duplikaty, w których informacje osobowe o innych poszkodowanych lub osobach trzecich zostały anonimizowane. Wglądu dokonuje się w biurze centralnym lub w jednej z jego filii.

(5) Dokumenty są wydawane jedynie w formie duplikatów, w których informacje osobowe o innych poszkodowanych lub osobach trzecich zostały zanonimizowane.

(6) Prawo do wglądu i wydania dokumentów nie dotyczy środków pomocniczych koniecznych do ich oceny (§ 6 ust. 1 nr 1 lit. c). Jeżeli nie można odnaleźć innych dokumentów lub też jest to możliwe jedynie przy nieuzasadnionych nakładach, to prawo do wglądu i wydania rozciąga się na duplikaty kartotek, służących do oceny dokumentów, w których zawarte są informacje osobowe o wnioskodawcy.

§ 13

PRAWO POSZKODOWANYCH I OSÓB TRZECICH DO INFORMACJI, WGLĄDU I WYDANIA DOKUMENTÓW

(1) Osobom poszkodowanym należy — na ich wniosek — udzielić informacji o posiadanych i dostępnych, dotyczących ich dokumentach. We wniosku w tej sprawie należy podać dane umożliwiające

odnalezienie dokumentów. Powód zasięgania informacji nie musi być podany.

(2) Informacja ta zawiera opis posiadanych i dostępnych dokumentów, dotyczących osoby poszkodowanego oraz streszczenie ich istotnej zawartości. Informacja może początkowo ograniczać się do potwierdzenia istnienia dokumentów i powiadomienia, że poszkodowany może uzyskać wgląd w niniejsze dokumenty.

(3) Poszkodowanemu należy — na jego wniosek — umożliwić wgląd w istniejące i dostępne dokumenty, dotyczące jego osoby.

(4) Poszkodowanemu należy — na jego wniosek — wydać duplikaty dokumentów. W duplikatach należy zanonimizować informacje osobowe o innych poszkodowanych lub osobach trzecich.

(5) Jeżeli w istniejących i dostępnych dokumentach, w które poszkodowany miał wgląd lub których duplikaty otrzymał, znajdują się kryptonimy współpracowników służby bezpieczeństwa państwa, którzy zbierali lub oceniali informacje o nim lub tych, którzy prowadzili tych współpracowników, to — na żądanie poszkodowanego — należy mu podać nazwiska tych współpracowników oraz dalsze dane identyfikacyjne, o ile można je jednoznacznie określić na podstawie dokumentów służby bezpieczeństwa państwa. Zdanie 1. znajduje zastosowanie również do innych osób, które pisemnie denuncjowały poszkodowanego, jeżeli treść denuncjacji mogła spowodować uszczerbek dla poszkodowanego. Interesy współpracowników i denuncjatorów dotyczące utrzymania tajemnicy ich nazwisk nie stoją na przeszkodzie podania nazwisk do wiadomości.

(6) Ustęp 5 zd. 1. i 2. nie znajduje zastosowania, jeżeli współpracownik służby bezpieczeństwa państwa albo denuncjator, w momencie swojej działalności przeciwko poszkodowanemu, nie ukończyli jeszcze 18 roku życia.

(7) Przepisy ustępów 1–6 stosuje się w odniesieniu do osób trzecich odpowiednio z tym zastrzeżeniem, że wnioskodawca powinien podać dane, które umożliwią odnalezienie informacji. Informacja zostanie udzielona jedynie wtedy, kiedy nakłady konieczne dla jej uzyskania pozostają w związku z interesem przedstawionym przez wnioskodawcę.

ANONIMIZACJA
I LIKWIDOWANIE INFORMACJI OSOBOWYCH O POSZKODOWANYCH
I OSOBACH TRZECICH

(1) Na wniosek poszkodowanych i osób trzecich, w dokumentach służby bezpieczeństwa państwa dotyczących tych osób oraz w środkach pomocniczych, służących odnalezieniu dokumentów zostaną zanonimizowane dotyczące ich informacje. Odpowiednie wnioski można składać od 1 stycznia 1997 r.

(2) Anonimizacja zostanie zaniechana:

1. jeżeli inne osoby mają oczywiste, decydujące powody do dopuszczalnego wykorzystania informacji celem uzupełnienia brakujących dowodów,

2. jeżeli informacje są niezbędne do badań mających na celu wyjaśnienie aspektów politycznych i historycznych,

3. tak długo, jak długo będzie aktualna oficjalna prośba właściwej instytucji lub organu o udostępnienie tych dokumentów i z tego względu interes wnioskodawcy dotyczący anonimizacji nie może być uwzględniony. Informacje na temat osoby wnioskodawcy, zawarte w dokumentach, mogą być bez jego zgody przekazywane lub wykorzystywane jedynie wtedy, jeżeli jest to niezbędne dla osiągnięcia celu, stojącego w sprzeczności z anonimizacją.

(3) Ustępy 1 i 2 stosuje się odpowiednio do informacji osobowych o wnioskodawcy, zawartych w dokumentach prowadzonych na temat osoby współpracownika służby bezpieczeństwa państwa.

(4) Jeżeli anonimizacja nie jest możliwa i nie można zastosować ustępu 2, to w miejsce anonimizacji następuje zniszczenie dokumentu. Jeżeli dokumenty są czytane przy użyciu techniki automatycznej, to zamiast zniszczenia dokumentu powoduje się skasowanie zawartych w nim informacji. Zdanie 1. nie znajduje zastosowania, jeżeli dokumenty zawierają informacje osobowe o innych poszkodowanych lub osobach trzecich, które nie wydadzą zgody na zniszczenie dokumentu.

§ 15

PRAWO BLISKICH KREWNYCH OSÓB ZAGINIONYCH LUB ZMARŁYCH DO INFORMACJI, WGŁĄDU I WYDANIA DOKUMENTÓW

(1) Bliskim krewnym należy — na ich wniosek — udzielić informacji:

1. w celu rehabilitacji zaginionych lub zmarłych,
2. w celu ochrony osobistych praw zaginionych lub zmarłych, w szczególności w celu wyjaśnienia zarzutu współpracy ze służbą bezpieczeństwa państwa,
3. w celu wyjaśnienia losu zaginionych lub zmarłych.

We wniosku należy wiarygodnie przedstawić cel, w jakim zasięga jest informacja oraz wykazać stosunek pokrewieństwa z osobą zaginioną lub zmarłą.

(2) Przepis § 13 ust. 1 zd. 2. i ust. 2–6 stosuje się odpowiednio.

(3) Bliskimi krewnymi są małżonkowie, dzieci, wnuki, rodzice i rodzeństwo.

(4) Ustęp 1 nie znajduje zastosowania, jeżeli zaginiony lub zmarły pozostawił inne rozporządzenie albo jeśli jego sprzeczna wola wynika jednoznacznie z innych okoliczności.

§ 16

PRAWO WSPÓŁPRACOWNIKÓW SŁUŻBY BEZPIECZEŃSTWA PAŃSTWA DO INFORMACJI, WGŁĄDU I WYDANIA DOKUMENTÓW

(1) Współpracownikom służby bezpieczeństwa państwa należy — na ich wniosek — udzielić informacji o danych zawartych w dokumentach dotyczących ich osoby.

(2) Informacja może poza tym zawierać opis rodzaju i zakresu ich działalności, kręgu osób, o których przekazywano informacje oraz częstotliwość składania sprawozdań.

(3) Współpracownikowi służby bezpieczeństwa należy zapewnić wgląd w dokumenty sporządzone o jego osobie. Nie znajduje tu zastosowania przepis § 12 ust. 4 zd. 2. nr 2.

(4) Współpracownikowi można — na jego wniosek — udzielić informacji ze sporządzonych przez niego sprawozdań oraz zapewnić w nie wgląd, jeżeli potrafi on dowieść interesu o charakterze prawnym. Powyższe nie znajduje zastosowania, jeżeli w utrzymaniu tajemnicy przeważają uzasadnione interesy poszkodowanych lub osób trzecich.

(5) Współpracownikowi można — na jego wniosek — wydać duplikaty dokumentów dotyczących jego osoby. W duplikatach tych należy zanonimizować informacje osobowe o poszkodowanych lub osobach trzecich.

§ 17

PRAWO BENEFICJENTÓW DO INFORMACJI, WGŁĄDU I WYDANIA DOKUMENTÓW

(1) W odniesieniu do prawa beneficjentów do informacji, wglądu w dokumenty oraz wydania dokumentów znajdują zastosowanie odpowiednio przepisy § 16 ust. 1, 3 i 5.

(2) Beneficjent ma podać dane umożliwiające odnalezienie informacji.

(3) Ustęp 1 nie znajduje zastosowania, jeżeli właściwe najwyższe władze federalne lub właściwe władze krajowe oświadczą pełnomocnikowi federalnemu, że należy poniechać udzielenia informacji, umożliwienia wglądu w dokumenty lub wydania dokumentów ze względu na decydujący interes publiczny.

§ 18

PRAWO DO INFORMACJI, WGŁĄDU I WYDANIA AKT SĄDOWYCH ORAZ PROKURATORSKICH PRZEKAZANYCH SŁUŻBIE BEZPIECZEŃSTWA PAŃSTWA

W przypadku akt sądowych i prokuratorskich, przechowywanych przez pełnomocnika federalnego, stosuje się w miejsce § 12 ust. 4–6 oraz § 13, 15–17 i 43 w odniesieniu do prawa do informacji, wglądu w akta i wydania akt, odnośne ustawowe przepisy proceduralne.

Podrozdział drugi

WYKORZYSTANIE DOKUMENTÓW SŁUŻBY BEZPIECZEŃSTWA PAŃSTWA PRZEZ INSTYTUCJE ORAZ ORGANY PUBLICZNE I NIEPUBLICZNE

§ 19

UDOSTĘPNIANIE DOKUMENTÓW INSTYTUCJOM ORAZ ORGANOM PUBLICZNYM I NIEPUBLICZNYM; PRZEPISY PROCEDURALNE

(1) Pełnomocnik federalny sporządza zawiadomienia dla instytucji oraz organów publicznych i niepublicznych, umożliwia im wgląd w dokumenty oraz wydaje im dokumenty, o ile ich wykorzystanie jest dopuszczalne, w zgodzie z przepisami § 20–23, 25 i 26.

(2) Formalne prośby do pełnomocnika federalnego mogą być kierowane przez instytucje i organy publiczne właściwe dla wypełniania odnośnych zadań. Formalna prośba, składana w imieniu instytucji lub organu niepublicznego, musi zawierać pisemny dowód uprawnienia, przy wskazaniu na podstawę prawną.

(3) Pełnomocnik federalny sprawdza, czy prośba formalna o powiadomienie, wgląd czy wydanie dokumentu dotyczy dopuszczalnego celu wykorzystania, mieści się w ramach zadań odbiorcy oraz na ile konieczne jest wykorzystanie informacji w podobnym celu. W przypadku formalnych prośb sądów, prokuratur oraz władz policyjnych, o ile działają one jako organy pomocnicze prokuratury, pełnomocnik federalny kontroluje dopuszczalność celu wykorzystania, o ile istnieje po temu powód.

(4) Pełnomocnik rządu sporządza pisemne zawiadomienia, o ile w poszczególnych wypadkach nie jest właściwa inna forma powiadomienia. Decyzje w tej kwestii podejmuje on według uznania, w zgodzie z przepisami.

(5) Jeżeli formalna prośba o informację ma zostać uwzględniona w pierwszej kolejności, należy umotywować jej szczególną pilność. Za pilne można uznać informacje:

1. potrzebne w celu rehabilitacji, zadośćuczynienia, obrony przed zagrożeniem praw osobistych lub oczyszczenia z zarzutu współpracy ze służbą bezpieczeństwa państwa,

2. w kwestii wyjaśnienia, udostępnienia i zabezpieczenia majątku byłej Niemieckiej Republiki Demokratycznej i byłych podmiotów prawa z siedzibą na jej terytorium oraz majątku podporządkowanego komórce koordynacji gospodarczej,

3. pomocne w weryfikacji osób w przypadkach przewidzianych w § 20 ust. 1 nr 6 i 7 oraz § 21 ust. 1 nr 6 i 7,

4. związane ze ściganiem karnym i obroną przed niebezpieczeństwem, w przypadkach przewidzianych § 23 ust. 1 zd. 1. nr 1 lit. a) i b) oraz nr 2.

(6) Jeżeli informacje będą niewystarczające, zostanie umożliwiony wgląd w dokumenty. Przepisy § 12 ust. 4 stosuje się odpowiednio, z zastrzeżeniem, że na miejsce wnioskodawcy wchodzi osoba, której dotyczy formalna prośba.

7) Należy wydać dokumenty, jeżeli instytucja lub organ składający formalną prośbę w sposób uzasadniony wyjaśni, że informacja oraz wgląd są niewystarczające, czy też wgląd łączyłby się z nieuzasadnionym nakładem. Dokumenty oryginalne mogą być wydawane jedynie wtedy, gdy jest to niezbędne, szczególnie dla celów dowodowych. Dokumenty należy niezwłocznie zwrócić pełnomocnikowi federalnemu, kiedy nie będą już potrzebne zgodnie z ich przeznaczeniem. Jeżeli dokumenty zawierają, oprócz informacji o osobach, których dotyczy prośba formalna, informacje o innych poszkodowanych lub osobach trzecich, zastosowanie znajdują odpowiednio przepisy § 12 ust. 4 zd. 2. i 3.

§ 20

WYKORZYSTANIE DOKUMENTÓW NIE ZAWIERAJĄCYCH INFORMACJI O POSZKODOWANYCH LUB OSOBACH TRZECICH PRZEZ INSTYTUCJE ORAZ ORGANY PUBLICZNE I NIEPUBLICZNE

(1) Dokumenty nie zawierające informacji o poszkodowanych lub osobach trzecich mogą być w koniecznym zakresie wykorzystywane przez instytucje oraz organy publiczne i niepubliczne w następujących celach:

1. rehabilitacja poszkodowanych, zaginionych i zmarłych, zadośćuczynienie, świadczenia przewidziane ustawą o pomocy dla więźniów,
2. ochrona praw osobistych,

3. wyjaśnienie losu zaginionych oraz nie wyjaśnionych przypadków śmierci,

4. zawieszenie świadczeń zaopatrzeniowych w przypadkach przewidzianych ustawą o wstrzymaniu zaopatrzenia oraz ograniczenie, pozbawienie lub ustanie świadczeń, w odniesieniu do których stosuje się odpowiednio ustawę o wstrzymaniu zaopatrzenia,

5. wyjaśnienie, udostępnienie i zabezpieczenie majątku byłej Niemieckiej Republiki Demokratycznej oraz byłych podmiotów prawa z siedzibą na jej terytorium oraz majątku podporządkowanego komórce koordynacji gospodarczej,

6. kontrola następujących osób, przy uwzględnieniu obowiązujących w tej mierze przepisów oraz w oparciu o wyniki tej kontroli stwierdzenie, czy etatowo lub nieoficjalnie osoby te działały na rzecz służby bezpieczeństwa państwa, o ile nie chodzi o działalność na rzecz służby bezpieczeństwa państwa przed ukończeniem 18 roku życia:

a) członkowie rządu federalnego lub rządu krajowego oraz inne osoby pozostające w stosunku służbowym, w rozumieniu prawa publicznego,

b) parlamentarzyści i członkowie samorządowych organów przedstawicielskich,

c) członkowie organu doradczego w rozumieniu przepisów § 39,

d) osoby zatrudnione lub podlegające dalszemu zatrudnieniu w federalnej służbie publicznej oraz służbie publicznej krajów związkowych łącznie z gminami i związkami gmin, w organizacjach ponad- i międzypaństwowych, których członkiem jest Republika Federalna Niemiec oraz w służbie kościelnej,

e) osoby mające nadal wykonywać obowiązki notariusza lub działać jako adwokaci,

f) — członkowie zarządów, dyrektorzy, kierownicy zakładów lub członkowie kierownictwa w zakładach osób prawnych,

— osoby powołane ustawą, statutem lub umową spółki do reprezentowania własności spółki (nie będącej osobą prawną — przyp. tł.) dyrektorzy, kierownicy zakładów lub członkowie kierownictwa w zakładach będących własnością spółki (nie będącej osobą prawną — przyp. tł.); jeżeli nie chodzi o procedury sądowe, sporządzana jest jedynie informacja,

g) osoby weryfikowane,

— którym w interesie publicznym powierzono wiedzę o faktach, przedmioty lub informacje podlegające utajnieniu, osoby, które mają uzyskać dostęp do nich albo mogą go sobie zapewnić, lub

— które są bądź mają być zatrudnione w newralgicznych punktach instytucji lub organów ważnych dla życia lub obronności kraju; ustalenia o tych osobach mogą dotyczyć również działalności na rzecz obcego wywiadu,

7. kontrola następujących osób, za ich zgodą, w celu stwierdzenia, czy etatowo lub nieoficjalnie działały na rzecz służby bezpieczeństwa państwa, o ile nie chodzi o ich działalność na rzecz służby bezpieczeństwa państwa przed ukończeniem 18 roku życia:

a) członkowie zarządów partii politycznych do poziomu organizacji okręgowych,

b) osoby działające jako sędziowie niezawodowi,

c) osoby sprawujące honorowo urzędy kościelne,

d) osoby sprawujące funkcje kierownicze w stowarzyszeniach na poziomie federalnym lub związkowym; w przypadku, jeżeli nie dotyczy to postępowania sądowego, sporządzana jest jedynie informacja,

e) członkowie rad pracowniczych,

f) osoby, które

— w wyżej wymienionych wypadkach lub

— w przypadkach wymienionych w nr 6 lit. a)–f) ubiegają się o urząd, funkcję, zezwolenie lub zatrudnienie;

ustalenia mogą dotyczyć również działalności na rzecz obcego wywiadu; jeżeli występują rzeczywiste przesłanki dla podejrzeń o działalność na rzecz służby bezpieczeństwa państwa lub obcego wywiadu, wystarczające jest, w miejsce zgody, powiadomienie osoby weryfikowanej,

8. procedury udzielania lub pozbawiania zezwolenia (na broń — przyp. tł.) zgodnie z ustawą o posiadaniu broni, federalną ustawą o organizowaniu polowań, ustawą o używaniu materiałów wybuchowych, ustawą o kontroli broni wojennej i ustawą o stosunkach gospodarczych z zagranicą, o ile z dokumentów wynikają wskazówki odnośnie do osobistej niezawodności byłych współpracowników służb bezpieczeństwa państwa,

9. uznanie okresów podlegających uwzględnieniu przy emeryturach urzędniczych, płatności i udowodnienie renty byłym członkom służby bezpieczeństwa państwa,

10. kwestie orderów.

(2) Nie narusza to przepisów § 26.

(3) Wykorzystanie informacji w celach wymienionych w ust. 1 nr 6 i 7 jest niedopuszczalne po upływie 15 lat. Okres ten rozpoczyna bieg w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy. Po upływie tego okresu fakt działalności dla służby bezpieczeństwa państwa nie może stanowić w stosunkach prawnych zarzutu wobec współpracownika oraz nie może być wykorzystywany na jego niekorzyść. Wyjątki przewidziane w § 52 ust. 1 ustawy o centralnym rejestrze federalnym stosuje się odpowiednio. Prawa innych osób oraz ustawowe skutki prawne działalności i rozstrzygnięć sądów lub władz administracyjnych, które powstały w związku z działalnością współpracownika, pozostają nie naruszone.

§ 21

WYKORZYSTANIE DOKUMENTÓW ZAWIERAJĄCYCH INFORMACJE O POSZKODOWANYCH LUB OSOBACH TRZECICH PRZEZ INSTYTUCJE ORAZ ORGANY PUBLICZNE I NIEPUBLICZNE

(1) Dokumenty zawierające informacje o poszkodowanych lub osobach trzecich mogą być, w koniecznym zakresie, wykorzystywane przez instytucje oraz organy publiczne i niepubliczne w następujących celach:

1. rehabilitacja poszkodowanych, zaginionych i zmarłych, zadośćuczynienie, świadczenia przewidziane ustawą o pomocy dla więźniów,

2. ochrona praw osobistych,

3. wyjaśnienie losu zaginionych oraz nie wyjaśnionych przypadków śmierci,

4. zawieszenie świadczeń zaopatrzeniowych zgodnie z ustawą o wstrzymaniu zaopatrzenia oraz ograniczenie, pozbawienie lub ustanie świadczeń, w odniesieniu do których stosuje się odpowiednio ustawę o wstrzymaniu zaopatrzenia,

5. wyjaśnienie, udostępnienie i zabezpieczenie majątku byłej Niemieckiej Republiki Demokratycznej oraz byłych podmiotów prawa

z siedzibą na jej terytorium oraz majątku podporządkowanego komórce koordynacji gospodarczej,

6. kontrola następujących osób za ich wiedzą, przy uwzględnieniu obowiązujących w tej mierze przepisów w celu stwierdzenia, czy etatowo lub nieoficjalnie osoby te działały na rzecz służby bezpieczeństwa państwa, o ile stwierdzenie tego nie jest możliwe na podstawie dokumentów wymienionych w § 20 oraz o ile nie była to działalność na rzecz służby bezpieczeństwa państwa przed ukończeniem 18 roku życia:

a) członkowie rządu federalnego lub rządu krajowego oraz inne osoby pozostające w stosunku służbowym w rozumieniu prawa publicznego,

b) parlamentarzyści i członkowie samorządowych ciał przedstawicielskich,

c) członkowie organu doradczego, w rozumieniu przepisów § 39,

d) osoby zatrudnione lub mające być zatrudnione w służbie publicznej federalnej, krajowej, gminnej lub związków gmin, w organizacjach międzypaństwowych lub ponadpaństwowych, których członkiem jest Republika Federalna Niemiec, oraz w służbie kościelnej,

e) osoby mające nadal wykonywać obowiązki notariusza lub działać jako adwokaci,

f) — członkowie zarządów, dyrektorzy, kierownicy zakładów lub członkowie kierownictwa w zakładach osób prawnych,

— osoby powołane ustawą, statutem lub umową spółki do reprezentowania własności spółki (nie będącej osobą prawną — przyp. t.), dyrektorzy, kierownicy zakładów lub członkowie kierownictwa w zakładach będących własnością spółki (nie będącej osobą prawną — przyp. t.);

jeżeli nie dotyczy to postępowania sądowego, sporządzana jest tylko informacja,

g) osoby weryfikowane ze względów bezpieczeństwa:

— którym w interesie publicznym powierzono wiedzę o faktach, przedmioty lub informacje podlegające utajnieniu, które mają uzyskać dostęp do nich albo mogą go sobie zapewnić, lub

— które są bądź mają być zatrudnione w newralgicznych ze względów bezpieczeństwa instytucjach lub organach ważnych dla życia lub obronności kraju;

ustalenia o tych osobach mogą dotyczyć również ich działalności na rzecz obcego wywiadu,

7. kontrola następujących osób, za ich zgodą, w celu stwierdzenia, czy etatowo lub nieoficjalnie działały na rzecz służby bezpieczeństwa państwa, o ile nie można stwierdzić tego na podstawie dokumentów wymienionych w § 20 oraz o ile nie była to działalność na rzecz służby bezpieczeństwa państwa przed ukończeniem 18 roku życia:

a) członkowie organów partii politycznych do poziomu organizacji okręgowych,

b) osoby działające jako sędziowie niezawodowi,

c) osoby sprawujące honorowo urzędy kościelne,

d) osoby sprawujące funkcje kierownicze w stowarzyszeniach na poziomie federalnym lub krajowym; o ile nie dotyczy to postępowania sądowego, udostępniana jest jedynie informacja,

e) członkowie rad pracowniczych,

f) osoby, które

— w wyżej wymienionych wypadkach lub

— w wypadkach wymienionych w nr 6 lit. a)–f) ubiegają się o urząd, funkcję, zezwolenie lub zatrudnienie;

ustalenia mogą również dotyczyć działalności na rzecz obcego wywiadu; jeżeli występują rzeczywiste przesłanki dla podejrzeń o działalność na rzecz służby bezpieczeństwa państwa lub obcego wywiadu wystarczająca jest, w miejsce zgody, wiedza osoby weryfikowanej.

(2) Nie narusza to szczególnego zakazu wykorzystania przewidzianego w § 5 ust. 1.

(3) Wykorzystanie dla celów wymienionych w ust. 1 nr 6 i 7 jest niedopuszczalne po upływie 15 lat. Okres ten rozpoczyna bieg w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy. Po upływie tego okresu fakt działalności na rzecz służby bezpieczeństwa państwa nie może stanowić w stosunkach prawnych zarzutu wobec współpracownika oraz nie może być wykorzystywany na jego niekorzyść. Odpowiednio stosuje się wyjątki przewidziane w § 52 ust. 1 ustawy o centralnym rejestrze federalnym. Prawa innych osób, skutki prawne działalności i decyzji sądów lub władz administracyjnych, które powstały w związku z działalnością współpracownika, pozostają nie naruszone.

§ 22

WYKORZYSTANIE DOKUMENTÓW DLA POTRZEB PARLAMENTARNYCH KOMISJI ŚLED CZYCH

(1) Prawo badania dowodów przez parlamentarne komisje śledcze wg art. 44 ust. 1 i 2 ustawy zasadniczej rozciąga się na dokumenty służby bezpieczeństwa państwa.

(2) Ust. 1 stosuje się odpowiednio do parlamentarnych komisji śledczych krajów związkowych.

§ 23

WYKORZYSTANIE DOKUMENTÓW DLA CELÓW ŚCIGANIA KARNEGO I OCHRONY PRZED NIEBEZPIECZEŃSTWEM

(1) Dokumenty, o ile zawierają informacje dotyczące poszkodowanych lub osób trzecich, mogą być wykorzystywane w wymaganym zakresie:

1. w celu ścigania:

a) przestępstw pozostających w związku w reżimem byłej Niemieckiej Republiki Demokratycznej, w szczególności przestępstw związanych z działalnością służby bezpieczeństwa państwa, innych władz bezpieczeństwa, organów ścigania i wykonywania kary oraz sądów,

b) zbrodni w wypadkach przewidzianych § 211, 212 lub 220a, 239a, 239b, 306–308, 310b ust. 1, § 311 ust. 1, § 311a ust. 1, § 312, 316c ust. 1 lub 319 Kodeksu karnego oraz przestępstw w rozumieniu

— § 52a ust. 1–3, § 53 ust. 1 zd. 1. nr 1, 2, zd. 2. ustawy o posiadaniu broni,

— § 19 ust. 1–3, § 20 ust. 1 lub 2, odpowiednio także w związku z § 21 lub § 22a ust. 1–3 ustawy o kontroli broni wojennej,

— § 29 ust. 3 nr 1, 4, § 30 ust. 1 nr 1, 2 ustawy o środkach odurzających,

— § 30 ust. 1 nr 4 ustawy o środkach odurzających, o ile przestępstwa popełnione zostały w związku z wykonywaną działalnością przestępczą lub jako członka bandy,

c) przestępstw popełnionych w związku z reżimem narodowosocjalistycznym,

d) przestępstw w rozumieniu § 44 niniejszej ustawy.

2. w celu zapobieżenia występującemu poważnemu zagrożeniu bezpieczeństwa publicznego, w szczególności w celu zapobieżenia zagrażającym przestępstwom.

Nie stosuje się tu przepisów § 5 ust. 1. Nie narusza to zakazów wykorzystania, zgodnie z postanowieniami Kodeksu postępowania karnego.

(2) Inne dokumenty mogą być także wykorzystywane, o ile wymaga tego ściganie innych przestępstw, w tym pomoc prawna w sprawach karnych oraz zapobieganie poważnemu zagrożeniu bezpieczeństwa publicznego, w szczególności zapobieganie przestępstwom.

§ 24

WYKORZYSTANIE AKT SĄDOWYCH I PROKURATORSKICH POZOSTAWIONYCH SŁUŻBIE BEZPIECZEŃSTWA PAŃSTWA

(1) W celu wykorzystania akt sądowych i prokuratorskich przechowywanych przez pełnomocnika federalnego w miejsce § 19–21, 23, 25–30 i 43 niniejszej ustawy, obowiązują odpowiednie ustawowe postępowania. Nie ma zastosowania przepis § 5 ust. 1, o ile chodzi o przestępstwa przewidziane § 23 ust. 1 nr 1.

(2) Pełnomocnik federalny wydaje, na żądanie, dokumenty wymienione w ust. 1 zd. 1. sądom, prokuraturze i władzom policyjnym, o ile działają one jako organy posiłkowe prokuratury. Dokumenty te podlegają niezwłocznemu zwrotowi w chwili gdy przestaną być wykorzystywane zgodnie z celem, do którego były wydane.

§ 25

WYKORZYSTANIE DOKUMENTÓW DLA CELÓW SŁUŻB WYWIADOWCZYCH

(1) Dokumenty zawierające informacje z danymi osobowymi poszkodowanych lub osób trzecich nie mogą być wykorzystywane przez służby wywiadowcze lub na ich rzecz. Wyjątek stanowią dokumenty zawierające informacje o danych osobowych na temat:

1. współpracowników służb wywiadowczych federalnych, krajów związkowych lub sojusznicznych, a wykorzystanie niezbędne jest dla ochrony tych współpracowników bądź służb wywiadowczych lub

2. współpracowników innych służb wywiadowczych, a wykorzystanie ich jest niezbędne dla ochrony przed szpiegostwem.

(2) Dokumenty, nie zawierające informacji z danymi osobowymi poszkodowanych lub osób trzecich, mogą być wykorzystywane przez lub dla służb wywiadowczych federalnych i krajów związkowych, w ramach ich zadań ustawowych, oraz przez lub dla służb wywiadowczych sojuszników, jeżeli zawierają informacje, które dotyczą:

1. szpiegostwa lub zapobiegania szpiegostwu,

2. sfery czynnego ekstremizmu lub terroryzmu,

w rozumieniu federalnej ustawy o ochronie konstytucji.

(3) Przepis ust. 1 zd. 2. nie narusza postanowień § 5 ust. 1 niniejszej ustawy.

(4) W wypadkach przewidzianych ust. 1 zd. 2. i ust. 2 federalny minister spraw wewnętrznych może zarządzić bezzwrotne wydanie dokumentów, o ile pozostawanie dokumentów u pełnomocnika federalnego naruszałoby dobro federacji lub kraju związkowego. Zarządzenie to wymaga zgody parlamentarnej komisji kontroli zgodnie z ustawą o parlamentarnej kontroli działalności wywiadowczej federacji.

(5) Ponadto przez lub dla służb wywiadowczych, w ramach ich zadań ustawowych, mogą być wykorzystywane dokumenty wymienione w § 26.

§ 26

WYKORZYSTANIE INSTRUKCJI SŁUŻBOWYCH I PLANÓW ORGANIZACYJNYCH

Wytyczne, instrukcje służbowe, plany organizacyjne i plany instytucji służby bezpieczeństwa państwa, o ile nie zawierają informacji o danych osobowych poszkodowanych lub osób trzecich, mogą być wykorzystywane także do innych celów. Dotyczy to także planów i wykazów obiektów oraz innych przedmiotów służby bezpieczeństwa państwa, w szczególności rzutów obiektów, planów instalacji zasilających i telefonicznych.

POWIADOMIENIE BEZ WEZWANIA INSTYTUCJI
I ORGANÓW PUBLICZNYCH

(1) Jeżeli pełnomocnik federalny w związku z wypełnianiem swoich zadań zgodnie z § 37 stwierdzi etatową lub nieoficjalną działalność na rzecz służby bezpieczeństwa państwa

1. osób sprawujących urząd lub pełniących funkcję w rozumieniu § 20 ust. 1 nr 6 lit. a)–c),

2. urzędnika państwowego, który w każdej chwili może zostać przeniesiony w stan spoczynku lub pracownika umysłowego pełniącego odpowiednią funkcję,

3. urzędnika państwowego lub pracownika umysłowego kierującego urzędem,

4. urzędnika z wyboru lub honorowego,

5. sędziego lub prokuratora,

6. adwokata lub notariusza,

7. osoby zatrudnionej czynnie w służbie kościelnej,

8. osób, wobec których, w związku z ich działalnością, dopuszczalne jest wykorzystanie dokumentów, zgodnie z § 20 ust. 1 nr 4 lub § 21 ust. 1 nr 4,

powinien bez wezwania powiadomić o tym właściwy organ.

(2) Jeżeli pełnomocnik federalny w związku z wypełnianiem swoich zadań zgodnie z § 37 stwierdził, że z dokumentów wynikają przesłanki dla zaistnienia:

1. przestępstwa w związku z działalnością służby bezpieczeństwa państwa,

2. jednego z przestępstw wymienionych w § 23 ust. 1 nr 1 lit. b),

3. poważnego zagrożenia dla bezpieczeństwa publicznego,

4. majątku w rozumieniu przepisów § 20 ust. 1 nr 5 i § 21 ust. 1 nr 5,

powinien bez wezwania powiadomić o tym właściwy organ.

(3) Jeżeli pełnomocnik federalny w związku z wypełnianiem swoich zadań zgodnie z § 37 stwierdzi, że w dokumentach znajdują się informacje o szpiegostwie, przeciwdziałaniu szpiegostwu, czynnym ekstremizmie lub terroryzmie w rozumieniu ustawy o ochronie kon-

stytucji, powinien bez wezwania powiadomić o tym federalnego ministra spraw wewnętrznych jako narodowy organ bezpieczeństwa.

(4) Powiadomienie, o którym mowa w ust. 1–3 dozwolone jest jedynie wówczas, gdy może następować także na żądanie.

§ 28

POWIADOMIENIE BEZ WEZWANIA INSTYTUCJI I ORGANÓW NIEPUBLICZNYCH

(1) Jeżeli pełnomocnik federalny w związku z wypełnianiem swoich zadań zgodnie z § 37 niniejszej ustawy stwierdzi etatową lub nieoficjalną działalność na rzecz służby bezpieczeństwa państwa

1. członków organów partii politycznych do poziomu organizacji okręgowych,

2. osób pełniących funkcje kierownicze w organizacjach na poziomie federalnym lub krajów związkowych,

3. osób będących członkami zarządu, dyrekcji, kierownikami zakładu lub członkami kierownictwa w zakładach osoby prawnej

4. osób, które zgodnie z ustawą, statutem lub umową są osobami reprezentującymi spółki (nie będące osobami prawnymi — przyp. tł.) członkami dyrekcji, kierownikami zakładu lub członkami kierownictwa w zakładach będących własnością spółki (nie będącej osobą prawną — przyp. tł.),

powinien bez wezwania powiadomić o tym właściwy organ.

(2) Powiadomienie, o którym mowa w ust. 1–3 dozwolone jest jedynie wówczas, gdy może następować także na żądanie.

§ 29

WARUNKI CELOWOŚCI

(1) Informacje o danych osobowych przekazane w myśl § 19–23 i 25 oraz § 27 i 28 wolno przetwarzać i wykorzystywać tylko w celach, dla których zostały przekazane. W innych celach mogą one być przetwarzane lub wykorzystane tylko wówczas, gdy spełnione są warunki przewidziane w § 20–23 i § 25.

(2) Jeżeli informacje o danych osobowych o poszkodowanych lub osobach trzecich, o których mowa w ust. 1 zd. 2., mają być prze-

tworzone lub wykorzystane w innym celu, wymagana jest zgoda pełnomocnika federalnego.

(3) Ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio do informacji o danych osobowych zawartych w dokumentach, które w myśl przepisów § 8 ust. 2 przechowywane są przez instytucje i organy publiczne.

§ 30

POWIADOMIENIE O PRZEKAZANIU INFORMACJI

(1) Jeżeli pełnomocnik federalny przekazuje informacje o danych osobowych poszkodowanego w myśl przepisów § 21, 27 ust. 1 i § 28, należy poszkodowanego powiadomić o rodzaju przekazanych informacji i ich odbiorcy.

(2) Obowiązek powiadomienia nie powstaje, gdy poszkodowany w inny sposób otrzymał wiadomość o przekazaniu lub gdy zawiadomienie byłoby możliwe wyłącznie w drodze poniesienia nieuzasadnionych nakładów.

(3) Powiadomienie o przekazaniu informacji zostanie zaniechane w okresie, co do którego właściwy najwyższy organ federalny lub kraju związkowego stwierdzi wobec pełnomocnika federalnego, że powiadomienie takie zagraża bezpieczeństwu publicznemu lub w inny sposób narusza dobro federalne lub kraju związkowego.

§ 31

SĄDOWA KONTROLA DECYZJI PEŁNOMOCNIKA FEDERALNEGO NA WNIOSEK ORGANÓW PAŃSTWOWYCH

(1) W sytuacji, kiedy pełnomocnik federalny odrzuci formalną prośbę organu państwowego o informację, wgląd lub wydanie dokumentu, o praworządności tej decyzji decyduje, na wniosek zainteresowanego organu, główny sąd administracyjny wydając postanowienie w postępowaniu ustnym. Postanowienie niniejsze nie podlega odwołaniu. Nie odbywa się postępowanie przygotowawcze. Właściwy jest główny sąd administracyjny, w którego rejonie ma swoją siedzibę pełnomocnik federalny.

(2) Przewodniczący (sądu — przyp. tł.) może, ze szczególnych względów, zabronić lub ograniczyć wgląd w akta lub części akt oraz

wykonanie lub wydanie wyciągów i odpisów. Niniejsze postanowienie oraz postanowienie głównego sądu administracyjnego o zobowiązaniu przedłożenia świadectw przewidzianych § 99 ust. 2 regulaminu sądów administracyjnych, nie podlegają odwołaniu. Ponadto zainteresowani są zobowiązani do zachowania w tajemnicy faktów, o których wiadomość powzięli przez wgląd do akt.

Podrozdział trzeci

WYKORZYSTANIE DOKUMENTÓW SŁUŻBY BEZPIECZEŃSTWA PAŃSTWA DLA CELÓW POLITYCZNYCH I HISTORYCZNYCH ORAZ PRZEZ PRASĘ, RADIO I TELEWIZJĘ

§ 32

WYKORZYSTANIE DOKUMENTÓW DO OPRACOWANIA DZIAŁALNOŚCI SŁUŻBY BEZPIECZEŃSTWA PAŃSTWA

(1) Do badań mających na celu polityczne i historyczne opracowanie działalności służby bezpieczeństwa państwa oraz dla celów kształcenia politycznego pełnomocnik federalny udostępnia następujące dokumenty:

1. dokumenty nie zawierające danych osobowych,
2. duplikaty dokumentów, w których dane osobowe zostały zanonimizowane,
3. dokumenty zawierające informacje personalne:
 - o osobach publicznych historii współczesnej, pełniących funkcje polityczne lub sprawujących urzędy w związku z ich działalnością, o ile nie są poszkodowanymi lub osobami trzecimi,
 - o współpracownikach służby bezpieczeństwa państwa, o ile nie była to działalność na rzecz służby bezpieczeństwa państwa przed ukończeniem 18 roku życia, lub
 - o beneficjentach służby bezpieczeństwa państwa,o ile przez wykorzystanie tych dokumentów nie nastąpi naruszenie nadrzędnych, podlegających ochronie, interesów wymienionych osób.

4. dokumenty zawierające inne informacje osobowe, jeżeli zostaną przedłożone pisemne oświadczenia zgody osób zainteresowanych, w których to oświadczeniach wymienione zostanie przedsięwzięcie i osoby je realizujące.

(2) Dokumenty, które w myśl przepisów § 37 ust. 1 nr 3 lit. b)–d) są szczególnie chronione, mogą być wykorzystywane wyłącznie za zgodą federalnego ministra spraw wewnętrznych.

(3) Informacje o danych osobowych mogą być publikowane tylko wówczas, jeżeli:

1. udzieliły na to zgody osoby, o których te informacje mają być opublikowane lub

2. są to informacje dotyczące:

— osób publicznych historii współczesnej pełniących funkcje polityczne lub sprawujących urzędy, w związku z ich działalnością, o ile nie są osobami poszkodowanymi lub trzecimi,

— współpracowników służby bezpieczeństwa państwa, o ile nie była to działalność na rzecz służby bezpieczeństwa państwa przed ukończeniem 18 roku życia, lub

— beneficjentów służby bezpieczeństwa państwa, o ile przez opublikowanie tych informacji nie nastąpi naruszenie nadrzędnych, podlegających ochronie, interesów wymienionych osób.

§ 33

PROCEDURA

(1) Wgląd w dokumenty dla celów badawczych i kształcenia politycznego jest możliwy w placówce centralnej lub w jednej z filii pełnomocnika federalnego.

(2) Ze względu na znaczenie lub stan zachowania dokumentów wgląd może być ograniczony tylko do duplikatów.

(3) Jeżeli zezwala się na wgląd w dokumenty, na żądanie mogą być wydawane ich duplikaty.

(4) Duplikaty, które wydano w myśl ust. 3, nie mogą być przez odbiorcę wykorzystywane do innych celów ani przekazywane innym instytucjom.

(5) Niedozwolony jest wgląd w dokumenty jeszcze nie dostępne.

§ 34

WYKORZYSTANIE DOKUMENTÓW PRZEZ PRASĘ, RADIO, TELEWIZJĘ I FILM

(1) Dla wykorzystania dokumentów przez prasę, radio, telewizję i film, ich przedsiębiorstwa pomocnicze oraz osoby działające na ich rzecz w dziennikarstwie lub pracy redakcyjnej obowiązują odpowiednio przepisy § 32 i 33.

(2) Jeżeli opublikowanie informacji o danych osobowych przez placówki radiofonii, działające w oparciu o prawo federalne spowoduje repliki osób wymienionych w publikacji, to repliki zawierające informacje o danych osobowych należy dołączyć do informacji o danych osobowych i przechowywać łącznie. Ponowne opublikowanie informacji dopuszczalne jest wyłącznie wraz z replikami

Rozdział czwarty

PEŁNOMOCNIK FEDERALNY DO SPRAW DOKUMENTÓW SŁUŻBY BEZPIECZEŃSTWA PAŃSTWA

§ 35

PEŁNOMOCNIK FEDERALNY DO SPRAW DOKUMENTÓW SŁUŻBY BEZPIECZEŃSTWA PAŃSTWA BYŁEJ NIEMIECKIEJ REPUBLIKI DEMOKRATYCZNEJ

(1) Pełnomocnik federalny do spraw dokumentów służby bezpieczeństwa państwa byłej Niemieckiej Republiki Demokratycznej jest wyższym urzędem federalnym w kompetencji ministra spraw wewnętrznych. Ma swoją centralną siedzibę w Berlinie i delegatury w następujących krajach związkowych: Berlin, Brandenburgia, Meklemburgia-Przedpomorze, Saksonia, Saksonia-Anhalt i Turynia.

(2) Kierownik tego urzędu jest wybierany na wniosek rządu federalnego przez niemiecki Bundestag w obecności ponad połowy ustawowej liczby jego członków. W chwili wyboru kierownik musi mieć ukończone 35 lat. Wybrana osoba nosi tytuł zgodny z nazwą swojego urzędu. Jest ona mianowana przez prezydenta federalnego.

(3) Pełnomocnik federalny składa przed ministrem spraw wewnętrznych następującą przysięgę:

„Przysięgam poświęcić swe siły w służbie Narodowi Niemieckiemu, przysparzać Mu korzyści, nie dopuścić do wyrządzenia Mu krzywdy, przestrzegać i bronić konstytucji i ustaw federalnych, świadomie wypełniać swoje obowiązki i być sprawiedliwym wobec każdego. Tak mi dopomóż Bóg.”

Przysięga może być także złożona bez zaręczenia religijnego.

(4) Kadencja pełnomocnika wynosi pięć lat. Dopuszcza się jednokrotny wybór ponowny.

(5) Zgodnie z niniejszą ustawą pełnomocnik pozostaje w publicznoprawnym stosunku urzędowym wobec władz federalnych. W spełnianiu obowiązków służbowych jest niezawisły i podlega jedynie niniejszej ustawie. Podlega nadzorowi prawnemu rządu federalnego. Nadzór służbowy wykonuje federalny minister spraw wewnętrznych.

§ 36

STATUS PRAWNY PEŁNOMOCNIKA FEDERALNEGO

(1) Stosunek służbowy pełnomocnika federalnego rozpoczyna się w chwili wręczenia aktu nominacji. Stosunek ten rozwiązuje się:

1. z upływem kadencji,
2. z chwilą odwołania.

Prezydent federalny odwołuje pełnomocnika na jego własne żądanie lub na wniosek rządu federalnego, jeżeli istnieją przyczyny, które w przypadku dożywotniego sędziego uzasadniałyby zwolnienie z urzędu. W razie ustania stosunku służbowego pełnomocnik otrzymuje akt podpisany przez prezydenta federalnego. Odwołanie jest skuteczne z chwilą wręczenia aktu. Na prośbę federalnego ministra spraw wewnętrznych pełnomocnik jest zobowiązany pełnić swoje obowiązki do chwili mianowania następcy.

(2) Pełnomocnik nie może pełnić innego płatnego urzędu poza własnym, podejmować działalności zarobkowej lub wykonywać zawodu oraz uczestniczyć w kierownictwie, radzie nadzorczej lub zarządzie przedsiębiorstwa nastawionego na zysk, a także być członkiem rządu lub ciał ustawodawczych, zarówno krajowych, jak i federalnych. Nie wolno mu wydawać odpłatnie opinii pozasądowych.

(3) Pełnomocnik jest zobowiązany informować federalnego ministra spraw wewnętrznych o prezentach otrzymanych w związku z pełnieniem urzędu. O przeznaczeniu tych prezentów decyduje federalny minister spraw wewnętrznych.

(4) Pełnomocnik, także po zakończeniu kadencji jest zobowiązany do zachowania tajemnicy w sprawach, z którymi zaznajomił się z racji pełnienia urzędu. Nie dotyczy to sprawozdań służbowych lub faktów ogólnie znanych oraz takich, których znaczenie nie kwalifikuje się do zachowania tajemnicy. Pełnomocnik nie może, bez zgody federalnego ministra spraw wewnętrznych, wypowiadać się lub składać oświadczenia w tych sprawach w sądzie i poza sądem. Nie naruszony pozostaje przy tym ustawowy obowiązek zgłaszania czynów karanych i występowania w przypadku naruszenia podstawowych zasad demokracji.

(5) Zgoda na występowanie w charakterze świadka może nie zostać udzielona, jeżeli godziłoby to w dobro Republiki Federalnej, przyniosłoby szkody jednemu z niemieckich krajów związkowych albo poważnie przeszkodziło lub znacznie utrudniło wykonywanie obowiązków publicznych. Zgoda na wydanie ekspertyzy może nie zostać wyrażona, jeżeli szkodziłoby to interesom służbowym. Nie narusza to przepisów § 28 ustawy o Federalnym Trybunale Konstytucyjnym, w redakcji obwieszczenia z dnia 12 grudnia 1985 roku (BGBl. I s. 2229).

(6) Pełnomocnik otrzymuje od początku miesiąca kalendarzowego, w którym rozpoczyna się stosunek służbowy, do końca miesiąca kalendarzowego, w którym stosunek ten ustaje, a w przypadku ust. 1 zd. 6. — do końca miesiąca, w którym kończy kierowanie urzędem, pobrać w wysokości przysługującej urzędnikowi federalnemu według zaszeregowania B 9. Odpowiednio stosuje się federalną ustawę o kosztach przejazdów i ustawę o kosztach przeprowadzki. Ponadto obowiązują § 13–20 ustawy o ministrach, w redakcji obwieszczenia z dnia 27 lipca 1971 roku (BGBl. I s. 1166), ostatnio zmienione przez art. 4 ustawy z dnia 18 grudnia 1989 roku (BGBl. I, s. 2210), z tym, że w miejsce kadencji dwuletniej przewidywanej w § 15 ust. 1 wprowadza się kadencję pięcioletnią. Odmiennie od zd. 3. w powiązaniu z § 15–17 ustawy o ministrach federalnych, wysokość emerytury urzędniczej pełnomocnika ustala się z zaliczeniem kadencji do wysługi lat, stosując odpowiednio ustawę o zaopatrzeniu urzędników państwo-

wych, jeżeli jest to korzystniejsze, o ile pełnomocnik bezpośrednio przed wybraniem go na ten urząd oraz przed osiągnięciem stawki zaszerzegowania B 9 zajmował ostatnio zwyczajowo stanowisko urzędnika lub sędziego.

§ 37

ZADANIA I UPRAWNIENIA PEŁNOMOCNIKA FEDERALNEGO

(1) W myśl niniejszej ustawy pełnomocnik ma następujące prawa i obowiązki:

1. objęcie dokumentów służby ochrony państwa,
2. ocena, porządkowanie, udostępnianie, przechowywanie i administrowanie dokumentami, zgodnie z zasadami archiwizacji,
3. administrowanie dokumentami w archiwum centralnym w siedzibie głównej i archiwami regionalnymi w delegaturach; oddzielnie przechowywać należy:
 - a) pozostawione służbie ochrony państwa akta sądowe i prokuratorskie,
 - b) duplikaty w rozumieniu § 11 ust. 2 zd. 2. niniejszej ustawy,
 - c) dokumenty o współpracownikach służb wywiadowczych Republiki Federalnej, krajów związkowych lub krajów sojuszniczych,
 - d) dokumenty:
 - o współpracownikach innych służb wywiadowczych,
 - opatrzone instrukcjami technicznymi lub innymi albo opisem możliwości zastosowania środków i metod w dziedzinie wywiadu, kontrwywiadu i terroryzmu, w poszczególnych przypadkach, kiedy federalny minister spraw wewnętrznych uzna, że ujawnianie tych dokumentów zagroziłoby bezpieczeństwu publicznemu lub w inny sposób zaszkodziłoby dobru Republiki Federalnej lub jej krajów związkowych;
4. udzielanie informacji, komunikatów na temat dokumentów, zapewnienie wglądu w dokumenty i ich publikowanie,
5. wyjaśnianie sposobu działania służby ochrony państwa przez informowanie społeczeństwa o strukturach, metodach i stosowanych

przez nią sposobach; do publikacji informacji osobowych stosuje się przepis § 32 ust. 3,

6. wspieranie badań i kształcenia politycznego nad historycznym i politycznym opracowaniem działalności służby ochrony państwa, przez zapewnienie wglądu w dokumenty i publikowanie ich duplikatów,

7. udzielanie informacji i doradztwo osobom fizycznym oraz organom publicznym i niepublicznym; działalność informacyjna i doradcza może być prowadzona także przez delegatury terenowe,

8. urządzanie i utrzymywanie ośrodków dokumentacyjnych i wystawowych.

(2) Pełnomocnik gwarantuje stosowanie w swojej działalności jednolitych zasad.

(3) Pełnomocnik zdaje Bundestagowi sprawozdania ze swojej działalności na jego żądanie lub najrzadziej co dwa lata, po raz pierwszy na dzień 1 lipca 1993 r. Począwszy od drugiego sprawozdania okresowego pełnomocnik jest obowiązany informować, w jakim zakresie i okresie dokumentacja do wykonania jego zadań nie będzie już potrzebna. Na żądanie niemieckiego Bundestagu i rządu federalnego pełnomocnik jest zobowiązany do sporządzenia ekspertyz i raportów. Pełnomocnik może w każdej chwili zwrócić się do Bundestagu. W sprawach organów ustawodawczych składa on informacje bezpośrednio tym organom.

§ 38

PEŁNOMOCNIK KRAJU ZWIĄZKOWEGO, STOSUNEK DO PEŁNOMOCNIKA FEDERALNEGO

(1) W celu wspierania pracy pełnomocnika federalnego, dla wykonania powierzonych mu w myśl przepisów § 37 zadań, w krajach związkowych: Berlin, Brandenburgia, Meklemburgia-Przedpomorze, Saksonia, Saksonia-Anhalt i Turynia może zostać utworzone stanowisko pełnomocnika kraju związkowego do spraw dokumentów służby bezpieczeństwa państwa byłej Niemieckiej Republiki Demokratycznej. Szczegóły są ustalane zgodnie z prawodawstwem danego kraju związkowego.

(2) Pełnomocnik federalny umożliwia pełnomocnikowi kraju związkowego zajęcie stanowiska w sprawie wykorzystania dokumentów

zgodnie ze specyfiką danego kraju oraz w myśl przepisów rozdziału trzeciego niniejszej ustawy.

(3) Prawo kraju związkowego może określić, że pełnomocnicy krajów spełniają funkcje doradcze wobec zainteresowanych, przy realizacji ich praw przewidzianych w § 13–17. Działalność ta może rozciągać się na doradztwo psycho-socjalne po zakończeniu procedury przewidzianej w § 12.

§ 39

ORGAN DORADCZY

(1) Przy pełnomocniku zostanie utworzony organ doradczy. Rada ta będzie składać się z:

1. dziewięciu członków mianowanych przez kraje związkowe — Berlin, Brandenburgię, Meklemburgię-Przedpomorze, Saksonię, Saksonię-Anhalt i Turynię oraz

2. siedmiu członków wybieranych przez niemiecki Bundestag.

Członkowie rady będą powoływani przez federalnego ministra spraw wewnętrznych na okres pięciu lat.

(2) Pełnomocnik rządu federalnego informuje radę o zasadniczych i innych istotnych sprawach oraz dyskutuje je z nią. Rada służy pełnomocnikowi pomocą, w szczególności w następujących sprawach:

1. pełne przejęcie dokumentów służby bezpieczeństwa państwa, o których mowa w § 10 i ich ocena,

2. ustalanie zasad archiwizacji dokumentów przy ich ocenie, porządkowaniu, udostępnianiu, przechowywaniu i administrowaniu,

3. ustalanie jednolitych zasad zapewniania wglądu w dokumenty i ich publikacje,

4. ustalanie kryteriów oceny dokumentów w przypadkach określonych w § 20 ust. 1 nr 6 i 7 oraz § 21 ust. 1 nr 6 i 7,

5. ustalanie priorytetów w sprawach wniosków poszczególnych osób i próśb instytucji oraz organów publicznych i niepublicznych,

6. ustalanie zadań delegatur w ich działalności doradczej,

7. programy robocze opracowania działalności służby bezpieczeństwa państwa i informowanie społeczeństwa oraz

8. wspieranie badań i kształcenia politycznego.

Ponadto rada spełnia swe funkcje przy opracowaniu sprawozdań z działalności pełnomocnika, przewidzianych w § 37 ust. 3 zd. 1.

(3) Posiedzeniom rady przewodniczy pełnomocnik.

(4) Rada ustala swój regulamin, podlegający akceptacji przez rząd federalny.

(5) Członkowie rady są z chwilą powołania zobowiązani do zachowania tajemnicy o faktach, poznanych w związku z wykonywaną funkcją, o ile fakty te nie są powszechnie znane. Obowiązek dochowania tajemnicy rozciąga się także na okres po ustaniu członkostwa w radzie.

§ 40

ŚRODKI ZABEZPIECZAJĄCE DOKUMENTY

(1) Pełnomocnik zastosuje w swoim urzędzie środki organizacyjne i techniczne niezbędne do zabezpieczenia akt przed dostępem osób nieupoważnionych.

(2) W szczególności należy zadbać, aby

1. współpracownicy pełnomocnika mieli dostęp do akt i systemów przetwarzania danych wyłącznie w zakresie powierzonych im zadań i aby każdy dostęp do akt protokołowany był z podaniem powodu.

2. zapobiegać nieuprawnionemu sporządzaniu notatek archiwalnych, przekazywaniu informacji oraz nieuprawnionemu udostępnianiu lub skasowaniu zgromadzonych informacji,

3. dokumentowane było, jakie dokumenty lub informacje, w jakim czasie i komu są wydawane lub przekazywane,

4. można było w przyszłości stwierdzić i sprawdzić, w jakim czasie, jakie informacje zostały wprowadzone do systemów przetwarzania danych,

5. budynki, w których przechowywane są dokumenty służby bezpieczeństwa państwa były chronione przed dostępem osób nieuprawnionych,

6. osoby nieuprawnione nie uzyskały dostępu do archiwów i do systemów przetwarzania danych, w których przetwarzane są informacje z akt,

7. dokumenty nie mogły być czytane, kopiowane, zmienione, kasowane, niszczone lub usuwane przez osoby nieuprawnione,

8. dokumenty i nośniki danych nie mogły być czytane, kopiowane, zmieniane, kasowane lub niszczone w czasie transportu przez osoby nieuprawnione,

9. wewnętrzna organizacja urzędu była dostosowana do szczególnych wymogów ochrony danych.

§ 41

PROCEDURY ZAUTOMATYZOWANE, ZLECANIE OPRACOWANIA INFORMACJI

(1) Informacje osobowe z dokumentów służby bezpieczeństwa państwa pełnomocnik może wprowadzać, zmieniać i wykorzystywać w kartotekach zautomatyzowanych tylko jako środek pomocniczy w wykonywaniu powierzonych mu zadań. Kartoteki mogą zawierać jedynie informacje potrzebne do odszukania dokumentów i niezbędnej do tego identyfikacji osób. Do kartotek tych stosuje się przepisy § 20 federalnej ustawy o ochronie danych.

(2) Niedopuszczalne jest tworzenie automatycznych procedur przeszukujących w celu przekazywania informacji.

(3) Dopuszcza się zlecanie opracowania informacji z dokumentów jedynie instytucjom publicznym, i to jedynie wtedy, kiedy opracowanie takie nie może być wykonane własnymi środkami pełnomocnika lub wymaga od niego nieuzasadnionych dużych nakładów, a także gdy otrzymujący takie zlecenie wybrany jest ze specjalnym uwzględnieniem przydatności do obchodzenia się z tego rodzaju informacjami. Zleceniobiorca powinien opracować informacje zgodnie z instrukcjami pełnomocnika.

Rozdział piąty PRZEPISY KOŃCOWE

§ 42

OPLATY

(1) Za czynności urzędowe, przewidziane w § 13–17 oraz wykonywane na rzecz instytucji niepublicznych w myśl § 20 i 21, nie pobiera się opłat. Nie pobiera się opłat za informacje udzielane

poszkodowanym i osobom trzecim oraz za umożliwienie im wglądu w dokumenty.

(2) Federalny minister spraw wewnętrznych upoważniony jest do ustalania w drodze rozporządzenia wysokości i składników opłat za wykonywanie odpłatnych czynności urzędowych w tym zakresie.

§ 43

NADRZĘDNOŚĆ USTAWY

Postanowienia niniejszej ustawy są nadrzędne w stosunku do przepisów o dopuszczalności przekazywania informacji osobowych zawartych w innych ustawach. Federalna ustawa o ochronie danych nie ma zastosowania, z wyjątkiem przepisów o kontroli ochrony danych, jeśli przepisy § 6 ust. 9 i § 41 ust. 1 zd. 3. niniejszej ustawy nie stanowią inaczej.

§ 44

PRZEPISY KARNE

Kto w całości lub w istotnej części publicznie ujawnia chronione niniejszą ustawą oryginały dokumentów lub ich duplikaty z danymi poszkodowanych lub osób trzecich, podlega karze więzienia do lat trzech lub karze grzywny. Nie dotyczy to przypadków, w których poszkodowany lub osoba trzecia wyrazili na to zgodę.

§ 45

POSTANOWIENIA O KARZE GRZYWNY

(1) Popęłnia wykroczenie, kto w sposób zamierzony lub lekko-myślnie:

1. wbrew § 7 ust. 3 niniejszej ustawy nie składa doniesienia lub składa je z opóźnieniem,

2. wbrew § 9 ust. 1 zd. 1. niniejszej ustawy nie wydaje lub zwleka z wydaniem dokumentów na żądanie pełnomocnika lub

3. wbrew § 9 ust. 3 niniejszej ustawy nie przekazuje pełnomocnikowi dokumentów.

(2) Wykroczenie takie może podlegać karze grzywny do pięciuset tysięcy marek niemieckich.

§ 46

ZWOLNIENIE OD KARY

Kto w podlegający karze sposób wejdzie w posiadanie dokumentów służby bezpieczeństwa państwa, będzie zwolniony od kary, jeżeli zastosuje się do obowiązku złożenia doniesienia, zgodnie z § 7 ust. 3, w ciągu trzech miesięcy od daty wejścia w życie niniejszej ustawy.

§ 47

UCHYLENIE PRZEPISÓW, PRZEKAZANIE URZĘDU

(1) Uchyla się postanowienia załącznika I, rozdział II zakres B ustęp II nr 2 lit. b) Traktatu zjednoczeniowego z 31 sierpnia 1990 roku (BGB1. II s. 885, 912).

(2) Stosunek prawny osoby, powołanej na urząd pełnomocnika na mocy przepisów podanych w ust. 1 i sprawującej ten urząd w chwili wejścia w życie niniejszej ustawy, regulowany jest niniejszą ustawą. Odpowiednio stosuje się wydane na podstawie Traktatu zjednoczeniowego przepisy przejściowe o wynagrodzeniach i zaopatrzeniu socjalnym.

§ 48

WEJŚCIE W ŻYCIE

(1) Niniejsza ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

(2) Przepisy § 35 ust. 2 zd. 1. stosuje się po raz pierwszy z chwilą powołania kierownika urzędu, po upływie kadencji osoby obecnie spełniającej tę funkcję.

Powyższa ustawa została podpisana i będzie ogłoszona w Federalnym Dzienniku Ustaw.

Bonn, 20 grudnia 1991 r.

Prezydent Republiki Federalnej
Weizsäcker

Kancierz Republiki Federalnej
dr Helmut Kohl

Federalny minister spraw wewnętrznych
Seiters

Federalny minister sprawiedliwości
Kinkel

Federalny minister finansów
Theo Waigel

Tłumaczenie z języka niemieckiego:

A — od początku do § 21 ust. 1 cyf. 5 włącznie

Barbara Łopatówna

B — od § 21 ust. 1 cyf. 6 do § 34 włącznie

Krystyna Kopczyńska

C — od § 35 do końca

Andrzej Gliwiak

Weryfikacja:

Zbigniew Generowicz

Jerzy Senkowski